

les, — deri er jeg forøvrigt ganske enig med den høitærede Minister —, at en Sag vil kunne blive at afgjøre paa en Ministerconference eller af Statsraadet, nemlig naar de tvende Ministre ikke kunne blive enige. Jeg troer nu ganske vist, at den Afgjorelse, som Paragraphen saaledes henviser til, i de allerfleste Tilfælde vil findes aldeles tilstrækkelig, men jeg nægter ikke, at det dog vilde forekomme mig særdeles lidet heldigt, om det skulde blive nødvendigt at bringe den Slags Sager ind for en Ministerconference eller til Behandling i Statsraadet. Det synes mig, at det maa siges at ligge udenfor Statsraadets naturlige Virksomhed at fordybe sig i den Art af Detailspørgsmaal paa den Maade, som det maa gøres, hvor der som her skal være Tale om at stifte Ret, og at det er meget lidet naturligt, at de enkelte Fagministre skulle behyrdes ved at sætte sig ind i saadanne Detailspørgsmaal, der vedkomme en fremmed Administration, med den Grundigbed, som er nødvendig, naar det skal kunne siges, at det er en egentlig Dom, der sælbes. Det er jo af den ærede Minister selv meget rigtig bemærket, at Afgjorelsen maatte betragtes som skeet ved en extraordinair Domstol. Det forekommer mig, at det i saadanne ganske vist yderst sjældent forekommende Tilfælde, hvor de to Ministre ikke paa anden Maade kunde blive enige om Sagen og denne saaledes maatte gaae videre, vilde være det Naturligste, at de havde Ret til at henvise den til Domstolens Afgjorelse. En saadan Ret burde ialfald være dem forbeholdt. Jeg er vistnok ikke af den Mening, at Dommerne i og for sig skulde være mere skillede og skulde have større Dygtighed til at afgjøre disse Spørgsmaal end de Mænd, der sidde i det høie Ministerraad, men det ligger dog langt nærmere for Domstolene at behandle den Slags Sager, der først skulle gennemgaae en udførlig Forhandling, og hvor der skal fremføres Grunde pro og contra. Dette er Domstolens Opgave, og det er derfor naturligt, at der ialfald er Afgang for Administrationen til at henvise saadanne Spørgsmaal til Domstolens Afgjorelse. Jeg anseer det altsaa for meget lidet heldigt, at der ikke er indeholdt et Forbehold i saa Henseende i

§ 12. Jeg tilstaaer derhos, at Spørgsmaalet for mig har ikke lidet Interesse ikke blot for de Tilfældes Skyld, som der her nærmest er Tale om, men overhovedet, fordi det er et vigtigt Principspørgsmaal. Der gives nemlig flere Gebeter, der saa at sige ligge imellem Administrationens og Domstolens Virksomhed, og med Hensyn til hvilke det vel kan være, at Administrationen ikke har nogen Eyst til at overgive dem til Domstolens Afgjorelse, fordi den mener, at den ikke kan finde sig i, at Domstolene gjøre Indgrib paa disse Gebeter, men som paa den anden Side dog ikke kunne behandles egentlig administrativt, ikke kunne behandles efter et vilkaarligt Skjøn. Der er nemlig Tale om Retsspørgsmaal, der er Tale om Fortolkningen af Love, som ere givne og skulle overholdes. I saadanne Tilfælde og med Hensyn til Afgjorelsen af saadanne Spørgsmaal har man i de fleste større Lande administrative Collegier, som rigtignok i en vis Forstand sortere under Administrationen, men som dog ere indrettede som egentlige Domstole, for hvilke Forhandlinger finde Sted paa processuel Maade, og hvor derefter Afgjorelsen træffes, som om der var foregaaet en egentlig Rettergang. Noget Saadant have vi nu under vore smaa Forhold ikke, og det kan vel være, at det heller ikke vilde være rigtigt at indføre det hos os, men saa er det ogsaa naturligt, at man i slige Tilfælde benytter Domstolene. Det har man altid hidtil gjort, og det forekommer mig, at man ogsaa bør gjøre det i Fremtiden. Det er ganske vist, at der gives en stor Mængde af den Slags Spørgsmaal, som det er lidet naturligt at lade afgjøre af en Minister, multig blot efter Referat af en Expeditionssecretair, og det er overmaade naturligt, at det ialfald staaer Ministeren frit for at lade den Slags Sager afgjøre ved Domstolene. Saaledes har det, som jeg alt har bemærket, altid været under den absolute Regjeringsform her i Landet. Ofte skee det vel, at Administrationen selv afgjorde en Sag af denne Art, idet Administrationen jo dengang var fuldkommen Herre, og ingen Sag kunde komme for Domstolene uden Regjeringsens Villie; af de Sager, som da overhovedet vedkom Regje-